

Универзитет у Приштини
са привременим седиштем у Косовској Митровици
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
Зборник радова
„ПРАВО У ФУНКЦИЈИ РАЗВОЈА ДРУШТВА“

Издавач:

Правни факултет Универзитета у Приштини
са привременим седиштем у Косовској Митровици,
Лоле Рибара 29, 38220 Косовска Митровица, тел. 028.425.336, www.pra.pg.ac.rs

За издавача

проф. др Владан Михајловић, декан

Главни и одговорни уредник

Проф. др Дејан Мирковић

Уређивачки одбор

Чланови из земље:

Проф. др Владан Михајловић, проф. др Јелена Беловић, проф. др Дејан Мирковић,
проф. др Олга Јовић Прлаиновић, доц. др Огњен Вујовић (Правни факултет
Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици),
проф. др Андреја Катанчевић, доц. др Валентина Цветковић Ђорђевић (Правни
факултет Универзитета у Београду)

Чланови из иностранства:

Академик САНУ Елена Јурјевна Гуськова (Институт за славистичке студије Руске
академије наука, Руска Федерација), dr Valerio Massimo Minale (University of Naples
„Federico II“, Универзитет у Напуљу, Италија), проф. др Марија Амповска
(Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, Правни факултет, Северна Македонија)

Секретар Уређивачког одбора:

Асс. Горан Тишић

Технички уредник:

Младен Годоровић

Дизајн корица:

Димитрије Милић

Штампа: Кварк, Краљево

Тираж: 100 примерака

ISBN 978-86-6083-059-5

Штампање овог Зборника помогло је Министарство просвете,
науке и технолошког развоја Републике Србије

Дејан МИРОВИЋ*

Правни факултет Приштина - Косовска Митровица

ПОРЕЂЕЊЕ БРИСЕЛСКОГ СПОРАЗУМА СА УГОВОРОМ САД И ПАНАМЕ ИЗ 1903. ГОДИНЕ У КОНТЕКСТУ ТЕОРИЈА КАРЛА ШМИТА О "ПРАЗНОМ СУВЕРЕНИТЕТУ"

Апстракт: *Први споразум о принципима* који регулишу нормализацију *односа* или Бриселски споразум како се назива колоквијално у јавности је у суштини, тространи уговор закључен у априлу 2013. године између између старе европске и међународно признате државе (Република Србија), регионалне међународне организације (ЕУ) и непризнатих сепаратистичких власти (Приштина). Уставни суд Републике Србије није био у праву када га је у децембру 2014. године прогласио за политички уговор. Према дефиницији академика Милана Бартоша политички уговори регулишу пријатељство и сарадњу између две владе. Академик Коста Чавошки види Бриселски споразум као симуловани уговор који је у суштини двоструки билатерални изобичајени међународни уговор попут оног закљученог у време Вестфалског мира 1648. године. Зато се може тврдити да је имплементација Бриселског споразума значила и суспендовање Устава Републике Србије када се радило о одредбама о КиМ и прембули. То је према правној теорији могуће само када се уводи ванредно стање. У том контексту велики немачки правник Карл Шмит даје дефиницију посебних уговора у оквиру доктрине "празног сувернитета" која је актуелна и данас када се примени на Бриселски споразум. Шмит на основу проучавања Уговора између САД и Панама из 1903. године закључује да постоји посебна врста међународних уговора или уговора о интервенцији. Бриселски споразум спада у такву врсту међународних уговора о интервенцији. Србија је *de iure* задржала сувернитет али је *de facto* признала анексију око 15 % територије услед интервенције ЕУ. На тај начин Србија је након постала 2013. године држава са "празним сувернитетом".

Кључне речи: *Панама, Косово и Метохија, Бриселски споразум, Међународно јавно право, Република Србија, Карл Шмит.*

* Ванредни професор, dejan.mirovic@pr.ac.rs

1. Правна природа Бриселског споразума

Први споразум о принципима који регулишу нормализацију односа или Бриселски споразум како се назива колоквијално у јавности је у суштини, тространи уговор закључен у априлу 2013. године између између старе европске и међународно признате државе (Република Србија), регионалне међународне организације (ЕУ) и непризнатих сепаратистичких власти (Приштина). У нашој јавности природа тог уговора од стране српских власти још увек није одређена (6 година након потписивања). Она није одређена ни од Уставног суда Републике Србије који се на веома чудан начин "самоизузео" од одлучивања о уставности Бриселског споразума и прогласио га за "политички акт" у децембру 2014. године. О каквој се правној акробатици Уставног суда радило најбоље показује дефиниција политичких уговора коју је још у 50-тим годинама прошлог века изнео чувени југословенски и српски правник Милан Бартош. Према академику Бартошу који је годинама био и члан Комисије за међународно право УН, постоје три врсте политичких уговора;

1. Уговор о савезу;
2. Уговор о пријатељству;
3. Уговор о помоћи;

Више је него очигледно да се ова дефиниција академика Бартоша не може применити на Бриселски споразум.¹ Политички уговори везују само владе не и државе.

Бриселски споразум није мировни уговор јер између три стране уговорнице није било ратних дејстава читавих 14 година пре потписивања споразума. Ратна дејства између земаља ЕУ (НАТО) и СРЈ (Србије) су окончана Кумановским споразумом 1999. године у чијем закључивању сепаратистичке власти (тадашња ОВК) нису чак ни учествовале.

Такође, три гране власти у Србији имају међусобно искључујућа тумачења када се ради о природи Бриселског споразума. Народна скупштина Републике Србије је приликом разматрања Бриселског споразума у априлу 2013. године применила процедуру усвајања карактеристичну за домаће уговоре. У суштини, разматрала је извештај о политичким преговорима између Тачија и Дачића. Уставни суд Републике Србије у децембру 2014. године изнео став да се ради о политичком уговору. Председник Србије је 24. маја 2018. године након

¹ Бартош М. "Међународно јавно право-уговорно право", Службени гласник СФРЈ, Београд, 1986. стр. 150.

састанка са известиоцем ЕП за Србију Дејвидом Мекалистером. изјавио да се ради о "међународно правном споразуму".²

Дакле, три гране власти у Србији, су само у року од 6 година дале три различита и контрадикторна тумачења Бриселског споразума. Уставни суд (условно говорећи припада судској грани власти иако би требало да је независан орган, најалост писмо из 2013. тадашњег министра правде Селаковића у којем тражи да Уставни суд не предузима мере против такозваних Боркових споразума показује да је он зависан чак и од извршних органа власти) сматра да се ради о политичком споразуму. Народна скупштина као законодавна грана власти сматра да се ради о унутрашњем правном споразуму. Извршни део власти на челу са председником Србије, говори да се ради о међународном споразуму.

Када се претходно има у виду, може се констативати да се правни поредак Републике Србије налази у једној врсти хаоса јер формално –правно не могу постојати три међусобно искључујућујућа тумачења. (У члану 4 Устава Републике Србије се износи дефиниција да се "однос три гране власти засива на равнотежи и међусобној контроли.").

Са друге стране, академик Коста Чавошки Бриселски споразум види као изобичајени двоструки билатерални уговор попут оног који је закључен у оквиру Вестфалског мира 1648 . године када потписници нису због унутрашњих политичких разлога (мржња између католика и протестаната после Тридесетогодишњег рата) желели да њихови потписи буду на истој стани уговора .³ Чавошки зато Бриселски уговор дефинише и као симуловани унутрашњи уговор.⁴

Дакле, закључивање Бриселског уговора је довело до хаоса у српском правном систему и до суспендовања Устава Републике Србије када се ради о његовим одредбама о КиМ као и о преамбули . То су јасне одлике ванредног стања јер само се тада могу суспендовати одредбе највишег правног акта.

2. Шмитова теорија празног сувернитета

У међународној правној теорији постоји објашњење за ситуацију која је настала у Србији након потписивања Бриселског споразума . Велики немачки правник Карл Шмит пише : " Позитивистичка правна наука континенталног уставног права била је беспомоћна пред проблемом

² <https://stanjestvari.com/2018/05/25/milovancev-briselski-sporazum/> посећено 15.марта 2019.

³ Чавошки К. " Велеиздаја ", Catena mundi , Београд, 2014. стр 1-171

⁴ Више о овим уговорима види Гамс А. Ђуровић Љ." Увод у грађанско право ", Савремена администрација , Београд, 1994. стр .212.

ванредног стања . То је у природи позитивистичке методе , која, због своје зависности од државне нормативне воље , заказује како пред међународим , тако и пред уставноправним тешкоћама . Она се тада углавном напросто повлачи , а питање се проглашава политичким , а не правним " .⁵ Шмитова дефиниција пре скоро 70 година не само да је издржала пробу времена, она се може применити у Србији након потписивања Бриселског споразума . После имплементације Бриселског споразума, у Србији је уведена једна врста ванредног стања, посебно када се ради о најважнијим одредбама Устава Србије или о одредбама у вези са статусом Косова и Метохије. Сходно томе , судије Уставног суда су као што би рекао Карл Шмит , "заказале " пред чињеницом да је у Србији суспендован управо највиши правни акт од стране извршне власти услед притиска ЕУ или "међународних тешкоћа" . Зато су се судије Уставног суда предвођене Драгишом Слијепчевићем , одлучиле за "повлачење" и проглашавање Бриселског споразума за наводни политички уговор. Дакле, Уставни суд Републике Србије није имао ни минимум професионалног интегритета да констатује очигледно, или кршење и суспендовање Устава Србије .

Зато се правно стање у Србији након 2013. године мора дефинисати уз помоћ теорије Карла Шмита о "празном сувернитету" . Шмит објашњава да се територија државе којом се управља не мења се на тај начин да се њена земља претвара у државну територију државе која управља. Прецизније, нема формалне анексије од јаче интервенционистичке силе. Спољашњи ,испражњени простор територијалног сувернитета остаје недирнут, али стварни садржај овог сувернитета је измењен . Шмит закључује : "Тако настаје модерни тип међународноправних уговора о интервенцији " .⁶

Карл Шмит описује и последице таквих уговора на следећи начин : " Држава чија слобода деловања на такав начин подлеже праву интервенције нешто је друго од државе чији територијални сувернитет се састоји у томе да снагом сопствене суверене одлуке слободно одлучује о конкретном остварењу појмова као што су *независност, јавни поредак , легалитет и легитимитет*" .⁷

⁵ Шмит К. "Номос земље", Федон , Београд, 2011. стр. 242.

⁶ Шмит К. "Номос земље", Федон , Београд, 2011. стр.303.

⁷ Шмит К. "Номос земље", Федон , Београд, 2011. стр.304.

3. Уговор између САД и Панаме из 1903. године и Бриселски споразум из 2013. године

Шмит је своју теорију међународноправних уговора о интервенцији развио на основу проучавања споразума које су САД закључиле са Панамом 1903. године . Конвенција између Сједињених Држава и Републике Панаме (*Convention between the United States of America and the Republic of Panama*) је потписана у Вашингтону 18. новембра 1903. године .⁸ Догађаји који су претходили закључивању Конвенције су започели још 1879 године када су Сједињене државе Колумбије и Француска закључиле уговор о концесији ради изградње Панамског канала . Предвиђено је да Канал буде дугачак око 80 км и да повеже Атлански и Тихи океан . Тако би се скратило путовање између две обале Америке за неколико хиљада километара . Изградња канала је започета 1883. године. Међутим, радови су се одужили због техничких потешкоћа, одрона и велике смртности радника . САД нешто касније преузимају концесију од Француске. Међутим, Конгрес у Колумбији одбацује споразум са Вашингтоном у јануару 1903. године .

САД убрзо (као и на Косову и Метохији 1999) помажу оружану побуну сепаратиста. Централне власти Колумбије одговарају тако што шаљу војску против сепаратиста . На крају , САД директно војно интервенише у новембру 1903. године .⁹ Након војне агресије САД , новостворена сепаратистичка Република Панама пристаје на све услове САД и потписује Конвенцију о Панамском каналу крајем новембра 1903. године . Власти у Панами ратификују Конвенцију у децембру 1903. године . (САД је ратификују у фебруару 1904. године) . Потписници Конвенције су били испред Републике Панаме опуномоћени изасланик или министар саветник (нижи ранг од амбасадора у међународном дипломатском праву) Philippe Bunau-Varilla , испред САД дугогодишњи Државни секретар John Hay.¹⁰

У уводним деловима Конвенције се наводи да је пуноважан само примерак на енглеском језику .Овакво регулисање већ на почетку текста симболички показује ко је доминатна страна а ко подређена страна у том међународном уговору.

⁸ Текс Конвенције на енглеском према <https://www.bartleby.com/43/47.html>, посећено 23.марта 2019. године

⁹ "Војна енциклопедија" друго издање, 'књига 6, Војноиздавачки завод, Београд, 1985, стр 520.

¹⁰ John Hay је служио под више америчких администрација још о времена Линколна , у време потписивања Конвенције, председник САД је био Теодор Рузвелт.

У члану 1 Конвенције се наводи да ће САД формално гарантовати сувернитет Панаме. Међутим, већ у следећем члану, као пример за *contradictio in adiecto* стоји да се Република Панама обавезује да ће допустити САД да "окупира и користи" територију око Канала у ширини 10 миља (по 5 миља са леве и десне стране канала) и још по 3 миље у оквиру територијалних вода Панаме. Такође, Панама се обавезала да ће допустити контролу и ван ових зона, укључујући и острва у Панамском Заливу (ако САД сматрају да је то "потребно"). Дакле, власти у Панаме су се "разграничиле саме са собом" као што су покушавале власти у Београду када су предлагале правно-обавезујући споразум са Приштином.¹¹

Може се извести још једно поређење са ситуацијом у Србији након закључивања Бриселског споразума 2013. Власти у Панаме су Конвенцијом предале САД најважнији економски ресурс Панамски канал (у Србији су то су рудници на КиМ за Србију) као и право да користе целокупну територију Панаме за своје потребе.

Међутим, српске власти су потписивањем Бриселског споразума 2013 године отишле чак и корак даље од панамских. Оне су избациле из Бриселског споразума Резолуцију 1244 СБ УН. Србија се тако одрекла чак и "празног сувернитета" као га дефинише Карл Шмит. Са друге стране, панамске власти су за разлику од српских ипак успеле да се изборе за "празни" или привидни сувернитет. (У првом члану Конвенције из 1903. између Панаме и САД постоје одредбе о формалном сувернитету). Колико је то било значајно показују догађаји који су уследили након потписивања Конвенције. Упркос томе што се у члану 22 Конвенције обавезала да неће захтевати измене уговора а у члану 24 да промена власти неће утицати на обавезе према САД, од 50-их година прошлог века Панама почиње да захтева ревизију Конвенције. (Преговори су вођени 1967. и 1974 године). У том контексту, Панама и САД су 1977. године склопиле два уговора, Уговор о Панамском каналу и Уговор о трајној неутрализацији Панамског канала. Уговори су ступили на снагу 1979. године. САД су до 31. октобра 1999. године обавезале да ће вратити контролу над земљом, водом и инсталацијама у зони око Канала.

Наравно, Панама као мала држава од само од око само 3, 5 милиона становника никада није могла да буде *de facto* равноправан партнер САД. Инвазија САД из 1989/1990. године је то показала. Међутим, инвазија макар формално, није имала за циљ да поништи ревизију Конвенције. САД су ушле у сукоб са некадашњом својом

¹¹ <https://kodex.me/clanak/171103/vucic-ja-se-zalazem-za-ragranicenje-sa-albancima>, приступљено 24. марта 2019.

марионетом (и савезником у броби против Никарагве) генералом Норијегом који је de facto владао Панамом од 1983 до 1989. године, под изговором да се боре против шверца дроге. Постојали су и унутрашњи политички мотиви за инвазију јер амерички и изралески професори, **Karl DeRouen** и **Alex Mintz** који су проучавали америчку спољну политику и начин доношења спољнополитичких одлука у Вашингтону , тврде да разлози за такве врсте инвазија често имају узорке у унутрашњем политичком животу у САД.¹²

У члану 6 Конвенције из 1903. се ограничавају приватна права грађана Панаме у зони око Канала (право својине и право кретања). У истом члану САД добијају право на одузимање покретне и непокретне имовине панамских грађана као и могућност да "наметну ред" и поредак ако власти Панаме то нису у стању да ураде .

У члану 9 Конвенције Панама ослобађа САД од плаћања пореза , такси и царина . Овај члан Конвенције је веома сличан са одредбама ССП између ЕУ и Србије из 2008. године . Тада се Србија обавезала да ће постепено укидати царину према ЕУ.

У члану 12 се грађани Панаме на које се односи уговор , ослобађају служења војске . Сличне одредбе постоје и у Бриселском споразуму из 2013 године . У члановима 7-9 Бриселског споразума се прописује да ће српски држављани који се налазе на територији севера Косова и Метохије бити ослобођени службе у "српским безбедоносним снагама" (ради прикључивања такозваној косовској полицији).

У члану 13 Конвенције пише да ће САД моћи да увозе без царина било коју врсту опреме у области око Канала . Царине у другим деловима Панаме ће остати. Ове одредбе су такође сличне онима из споразума о "интегрисаним прелазима " из 2011. године (***Integrated Border Management***) или из такозваних Борскових споразума, које предвиђају да Србија укине царинску контролу над својом јужном покрајином .

У члану 15 Конвенције се предвиђа да су САД дужне да плате десет милиона долара Панами након ратификације уговора као и годишња плаћање од 250.000 долара . У Бриселском споразуму нема ничег сличног . Србија чак није ни ослобођена од плаћања дуга са територије Косова и

¹²"The use of symbols typically evokes emotion and patriotic pride – which in turn increases public approval. For instance, Truman’s decision to send military aid to Greece and Turkey after World War II was driven by fear of communism among the public ..G. H. W. Bush marketed the Panama invasion to the public by referring to Manuel Noriega as a narco-trafficker ", Mintz A, ***DeRouen Jr, K.***” ***Understanding Foreign Policy Decision***”, Cambridge University Press, New York , 2010.p .153.

Метохије (Светској банци и ММФ-у и другим међународним кредиторима). Прецизније, до јануара 2019. године Србија је платила према подацима НБС око 750 милиона евра . Остатак дуга износи око 200 милиона евра. Предузећа чији дуг отплаћује Србија су углавном у рукама Приштине или Приштина намерава да их преузме , као што су , Трепча" (Косовска Митровица), Електропривреда Косова (Приштина), "Ибар" (Лепенац), Термоелектрана (Приштина), Енергетика и гасификација (Обилић), "Фероникл" (Глоговац), Косово РО у оснивању (Обилић), "Застава" Рамиз Садику (Пећ) и "Емин Дураку" (Ђаковица).¹³ У међувремену је такозвано Косово постало чланица ММФ и Светске банке као и Европске банке за обнову и развој .

У члану 15. Конвенције из 1903 . између Панаме и САД се предвиђа стварање заједничке комисије за имплементацију . Такве одредбе у Бриселском споразуму постоје у члану 15: " Две стране ће, уз помоћ ЕУ, основати Комитет за имплементацију". Међутим, Србија са друге стране, није ни покушала да суспендује Бриселски споразум због неизвршавања обавеза Приштине, иако је на то имала право према Лондонском уговору из 1871. године и Резолуцији Савета Друштва народа из 1935. који прописују да нема оправдања за једнострано неизвршавање уговора .¹⁴

У члану 16 Конвенције између Панаме и САД је предвиђено да стране међусобно испоручују људе осумњичене да су починили кривична дела. Са друге стране , српска страна није ни покушала да правно заштити српске држављане на КиМ. То је имало за последицу да Приштина некажњено може да хапси српске држављане на КиМ под измишљеним отужбама да су починили ратне злочине. (Углавном се иза тога крије намера локалних Албанаца да присвоје имовину Срба повратника). На пример, на такав начин је ухапшен (пред 12-годишњим дететом) на прелазу Јариње у јануару 2019. године Зоран Ђокић , расељени српски држављанин из Пећи. Ђокић је за време рата био у Београду али је ипак оптужен за ратне злочине .

У члану 20 и 21 Конвенције се прописује да она има првенствено у односу на све друге међународне уговоре које је закључила или ће закључити Панама са "трећим силама" или "осталим владама ". Дакле, Конвенцијом Панама подређује своју унутрашњу и спољну политику САД. Слично је урадила и Кнежевина Србија са Аустроугарском када је

¹³ <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/politika/aktuelno.289.html:778180-Beograd-placadugove-Kosova-jos-22-godine>, посећено 25. 3. 2019. године.

¹⁴ *The International Law of the Future, Postulates, Principles and Proposals* ” Carnegie Endowment for International Peace, 1944, p.157.

закључила Тајну конвенцију 1881. године . Са друге стране, у Бриселском споразуму из 2013. године је то урађено на посредан начин. Разлика у односу на Конвенцију из 1903 . је у томе што се Србија обавезује да ће у спољној и унутрашњој политици следити једну међународну регионалну организацију као што је ЕУ. У том контексту уметнут је члан 14 у којем пише : " Договорено је да ниједна страна неће блокирати, или подстицати друге да блокирају напредак друге стране на њеном путу ка ЕУ ". Ова одредба је у супротности и са модерним међународним правом, јер као што тврди познати британски правник Brierly , државе су у једној врсти зависности само према УН и њеним основним начелима .¹⁵ (ЕУ није универзална међународна организација као УН и зато је члан 14 Бриселског споразума у супротности са међународним правом).

У члану 22 Конвенције се одређује рок од 99 година важења. У Бриселском споразуму нема временских одредби . Зато је Приштина могла без икаквих проблема да годинама не испуњавања одредбе из чланова 1-6 о формирању Заједнице српских општина. (Рок од 99 година се помиње само у Плану од 17 тачака који је објављен у "Франкфуртер рундштау" у фебруару 2019 године и односи се на предају рудника Трепча и језера Газиводе).¹⁶

Чланом 23. Конвенције САД су добиле право да своје војне и полицијске снаге стационирају у области око Канала а у члану 25 се предвиђају и сталне базе . Слично томе, члановима 7-9 Бриселског споразума Србија се обавезала да дозволи стационирање албанске Косовске полиције на северу Косова и Метохије.

4. Закључак

Београд се одлучио за патетично оглашавање у медијима и непрестане конференције за штампу на којима се подсећа на чињеницу да Приштина није 6 година испунила ниједну одредбу Бриселског споразума уместо да то ради преко Комитета за импемантацију који очигледно није заживео у пракси. Београд није ни покушао да искористи познати принцип међународног права који се гарантује још у Лондонском уговору из 1871. године (Неспуњавање уговора од стране једне стране доводи до прекида његове важности). Ове чињенице показују да Бриселски споразум није био политички уговор како је то протумачио Уставни суд Републике Србије у децембру 2014. године. Напротив, Бриселски

¹⁵ Brierly, J. L. "*The Law of Nations: An Introduction to the International Law of Peace*", Oxford University Press; , 1944, p. 86-92.

¹⁶ <https://newsbeezer.com/serbiaeng/frankfurter-rundschau-the-agreed-border-change-in-kosovo-politics/> посећено 25. марта 2019.

споразум је у суштини , био тространи уговор закључен у априлу 2013. године између између старе европске и међународно признате државе (Република Србија) , регионалне међународне организације (ЕУ) и непризнатих сепаратистичких власти (Приштина) . Са друге стране према дефиницији академика Милана Бартоша политички уговори регулишу пријатељство и сарадњу између две владе . Испуњавање обавезе из Бриселског уговора од стране Београда показује да се радило о међународном уговору а не о политичком који би везивао само владе .

Такође се може тврдити да је имплементација Бриселског споразума значила и суспендовање Устава Републике Србије када се ради о одредбама о КиМ и премабули Устава . То је према правној теорији могуће само када се уводи ванредно стање. У том контексту велики немачки правник Карл Шмит даје дефиницију међународних уговора у оквиру доктрине "празног сувернитета " која је актуелна и данас посебно када се примени на Бриселски споразум . Шмит на основу проучавања Уговора између САД и Панаме из 1903. године закључује да постоји посебна врста међународних уговора или уговора о интервенцији . Када се упореде одредбе Уговора између САД и Панаме из 1903. године и Бриселски споразума примећује се да су веома сличне. Нажалост у поједним деловима , Бриселски споразум је у правном смислу гори од Уговора између САД и Панаме. Посебно је то јасно када се упореди први члан Уговора између САД и Панаме. који гарантује формални сувернитет Панаме . Са друге стране , из Бриселског споразума је избачена Резолуција 1244 СБ УН која гарантује да је КиМ део Републике Србије .

ЛИТЕРАТУРА

Бартош М. "Међународно јавно право-уговорно право", Службени гласник СФРЈ, Београд, 1986

Brierly, J. L. "*The Law of Nations: An Introduction to the International Law of Peace* ", Oxford University Press; , 1944

"Војна енциклопедија" друго издање, 'књига 6, Војноиздавачки завод, Београд, 1985.

Гамс А. Ђуровић Љ." Увод у грађанско право ", Савремена администрација , Београд, 1994. стр

Mintz A, *DeRouen Jr, K.* " *Understanding Foreign Policy Decision* ", Cambridge University Press, New York

The International Law of the Future, Postulates, Principles and Proposals " Carnegie Endowment for International Peace, 1944

Чавошки К. " Велеиздаја ", Catena mundi , Београд, 2014.

Шмит К. "Номос земље", Федон , Београд, 2011

Dejan MIROVIĆ, Ph.D

Associate Professor, Faculty of Law Priština - Kosovska Mitrovica

THE COMPARISON OF THE BRUSSELS AGREEMENT WITH THE 1903 TREATY BETWEEN THE UNITED STATES AND PANAMA IN THE CONTEXT OF CARL SCHMITT'S THEORIES OF "EMPTY SOVEREIGNTY"

Summary

The first agreement on the principles regulating the normalization of relations, or the Brussels Agreement, as it is known colloquially in the public, is essentially a trilateral agreement concluded in April 2013 among an old European and internationally recognized state (the Republic of Serbia), a regional international organization (the EU), and unrecognized separatist authorities (Pristina). The Constitutional Court of the Republic of Serbia was wrong when, in December 2014, it declared the Agreement a so-called political treaty. According to the definition of the academician Milan Bartoš, political treaties regulate the friendly relations and cooperation between two governments. Academician Kosta Čavoški sees the Brussels Agreement as a simulated internal agreement – basically a dual, bilateral, obsolete international treaty – similar to the one signed in 1648, during the Peace of Westphalia. That is why one can argue that the implementation of the Brussels Agreement also meant the suspension of the Constitution of the Republic of Serbia in terms of its preamble and its regulations on Kosovo and Metohia. According to the theory of law, this is possible only when a state of emergency is declared. In this context, a great German jurist Carl Schmitt defines an agreement within the doctrine of "empty sovereignty", which is still relevant today, in particular when applied to the Brussels Agreement. Based on his studies of the 1903 Treaty between the United States and Panama, Schmitt concludes that there is a special kind of international agreements, or agreements on intervention. The Brussels Agreement is exactly one of such international law agreements on intervention. De jure Serbia maintained sovereignty but de facto it recognized the annexation of 15% of its territory as a result of an EU intervention. So, from 2013, Serbia has been a state with "empty sovereignty".

Keywords: *Panama, Kosovo and Metohia, Brussels Agreement, Public International Law, Republic of Serbia, Carl Schmitt.*